

Sygn. akt **IC 504/21**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 października 2022 roku

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sławomir Splitt

Protokolant: Jolanta Migot

po rozpoznaniu w dniu 21 października 2022 roku w Gdyni

na rozprawie

sprawy z powództwa **W. W.**

przeciwko **(...) S.A. w restrukturyzacji z siedzibą w G.**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej **(...) S.A. w restrukturyzacji z siedzibą w G.** na rzecz powoda **W. W.** kwotę **54.010,96 złotych** (pięćdziesiąt cztery tysiące dziesięć złotych dziewięćdziesiąt sześć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

- od kwoty 50.000,00 złotych (pięćdziesiąt tysięcy złotych) od dnia 10 lutego 2021 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 4.010,96 złotych (czterech tysięcy dziesięciu złotych dziewięćdziesięciu sześciu groszy) od dnia 9 lipca 2021 roku do dnia zapłaty;

2. oddała powództwo w pozostałym zakresie;

3. zasądza od pozwanej **(...) S.A. w restrukturyzacji z siedzibą w G.** na rzecz powoda **W. W.** kwotę **8.118,00 złotych** (osiem tysięcy sto osiemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sygn. akt **IC 504/21**

UZASADNIENIE

Powód **W. W.** wniósł pozew przeciwko **(...) S.A. w G.** o zasądzenie kwoty 54.010,96 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwot:

- 51.008,22 zł od dnia 10 lutego 2021 roku do dnia zapłaty,
- 986,30 złotych od dnia 10 maja 2020 roku do dnia zapłaty,
- 1.008,22 złotych od dnia 10 sierpnia 2020 roku do dnia zapłaty,
- 1.008,22 złotych od dnia 10 listopada 2020 roku do dnia zapłaty,

a także kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż w dniu 8 stycznia 2018 roku nabył 50 sztuk obligacji spółki pozwanej o wartości nominalnej 1.000,00 zł każda o łącznej wartości 50.000,00 zł.

Zgodnie z propozycją nabycia obligatariuszom przysługuje prawo do świadczenia pieniężnego polegającego na wypłacie oprocentowania od zakupionych obligacji.

Ponadto pozwana była zobowiązana do wykupu obligacji w terminie do dnia 9 lutego 2021 roku, zaś odsetki miały być wypłacane kwartalnie.

Pozwana zalegała w stosunku do powoda z tytułu płatności za poszczególne okresy odsetkowe:

- IX – od dnia 9 lutego 2020 roku do 9 maja 2020 roku – w kwocie 986,30 zł,
- X - od dnia 9 maja 2020 roku do dnia 9 sierpnia 2020 roku – w kwocie 1.008,22 zł,
- XI - od dnia 9 sierpnia 2020 roku do dnia 9 listopada 2020 roku – w kwocie 1.008,22 zł,
- XII - od dnia 9 listopada 2020 roku do dnia 9 lutego 2021 roku – w kwocie 1.008,22 zł.

Powód pismem z dnia 4 czerwca 2021 roku wezwał pozwaną do zapłaty za wyżej wskazane należności w terminie siedmiu dni.

W ocenie powoda otwarcie przyspieszonego postępowania układowego nie wyłącza możliwości wszczęcia przez wierzyciela postępowań sądowych w celu dochodzenia wierzytelności podlegających umieszczeniu w spisie wierzytelności.

(pozew – k. 2-5)

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości.

Pozwana podniosła zarzut braku legitymacji czynnej strony powodowej, albowiem roszczenie wynika z wyemitowanych obligacji, a zgodnie z ich warunkami ustanowiony został administrator zabezpieczenia, który jest jedynym podmiotem, który może działać jako wierzyciel w imieniu obligatariuszy.

Ponadto do reprezentowania praw obligatariuszy został ustanowiony kurator – J. K..

Ponadto wskazał, iż w przypadku objęcia wierzytelności strony powodowej układem powstały tytuł wykonawczy utraci wykonalność z mocy prawa.

Ponadto ze względu na szczególną sytuację strony pozwanej zgodnie z art. 320 k.p.c. w przypadku uwzględnienia powództwa pozwany wniósł o rozłożenie zasądzonej kwoty na 20 kwartalnych rat.

Pozwany wniósł również o nieobciążanie go kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwany wskazał na to, iż zgodnie z przepisem art. 252 ust. 1 prawa restrukturyzacyjnego od dnia otwarcia przyspieszonego postępowania układowego spełnienie świadczeń wynikających z wierzytelności, które są objęte układem jest niedopuszczalne.

(sprzeciw – k. 69-72v.)

W piśmie z dnia 3 listopada 2021 roku powód wskazał, iż rola administratora sprowadza się do ustanowionego zabezpieczenia, zaś powód dochodzi swojej wierzytelności ze względu na upływ terminu ich wykupu. Nie korzysta w żaden sposób z zabezpieczenia zastawem. Ponadto jak wynika z treści propozycji układowych obligacje serii E2 nie znajdują pokrycia w wartości zabezpieczenia.

Kurator został ustanowiony do reprezentowania obligatariuszy w przyspieszonym postępowaniu układowym, co wynika z treści postanowienia o jego powołaniu.

Wytoczenie powództwa wynika z przezorności powoda i analizy ryzyka, iż przyspieszone postępowanie układowe nie zakończy się sukcesem. Powód zdaje sobie sprawę z faktu zawieszenia postępowania egzekucyjnego na czas trwania postępowania układowego, ale zawieszenie to nie jest bezterminowe.

Dotychczasowe propozycje układowe spółki – zwrotu 25% zainwestowanych środków nie są dla niego satysfakcjonujące.

(pismo przygotowawcze - k.104-106)

Stan faktyczny:

Powód W. W. był posiadaczem 50 sztuk obligacji wyemitowanych przez (...) S.A. w G. serii E2 o cenie jednostkowej 1.000,00 zł każda. Obligacje były oprocentowane w wysokości 8% w skali roku.

(dowód: propozycja nabycia – k. 9-41, podstawowe informacje o spółce – k. 42-43, formularz przyjęcia propozycji – k. 44-46, informacja – k. 47, zaświadczenie – k. 48)

Z tytułu kuponów odsetkowych powód nie otrzymał od emitenta wypłaty odsetek za okresy odsetkowe IX.-XII. (za okres od maja 2020 do lutego 2021).

(bezsporne)

Powód wezwał emitenta do uregulowania należności przysługujących powodowi poprzez zapłatę na jego rzecz kwoty 54.870,14 zł, na które składały się należność główna wynikająca z 50 sztuk obligacji na okaziciela serii E2 oraz odsetki za poszczególne kupony odsetkowe jak w pozwie. Wyznaczono 7 dni na zapłatę. Pismo nadano dnia 4 czerwca 2021 roku.

(dowód: wezwanie – k. 49, potwierdzenie nadania – k. 50)

Pismem z dnia 8 czerwca 2021 roku pozwany poinformował o otwarciu przyspieszonego postępowania układowego spółki.

(dowód: pismo – k. 51-52)

Postanowieniem z dnia 10 lipca 2020 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VI GR 16/20 Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku otworzył przyspieszone postępowanie układowe (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w G. i wyznaczył nadzorcę sądowego w osobie A. W..

(dowód: postanowienie Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku z dnia 10.07.2020 r., k. 75-75v.)

Postanowieniem z dnia 15 grudnia 2020 roku w sprawie o sygn. akt VI GRp 10/20 Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku ustanowił kuratora w osobie J. K. do reprezentowania w przyspieszonym postępowaniu układowym praw obligatariuszy m.in. obligacji E2, którzy nie zostali lub nie zostaną dopuszczeni przez sędziego komisarza do działania w postępowaniu restrukturyzacyjnym osobiście.

(dowód: postanowienie Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku z dnia 15.12.2020r. – k. 76-76v.)

Postanowieniem z dnia 15 grudnia 2020 roku w sprawie o sygn. akt VI GRp 10/20 Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku uchylił zarząd dłużnika, odwołał nadzorcę sądowego i ustanowił zarządcę w osobie S. B..

(dowód: postanowienie Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku z dnia 15.12.2020 r., k. 109-122v.)

W roku 2018 roku spółka osiągała zysk w kwocie 2.749.142,81 zł netto, zaś w roku 2019 w wysokości 3.733.179,01 zł netto. Według sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień 31 grudnia 2020 roku pozwana posiadała aktywa trwałe o wartości 5.381,804,65 zł i aktywa obrotowe o wartości 48.458.127,99 zł. Zobowiązania wynosiły natomiast 110.274.999,84 zł, w tym 86.400.312,01 zł z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych.

(dowód: uchwały w sprawie podziału zysków (...) – k. 77-77v., uzasadnienie postanowienia z dnia 15.12.2021r. w sprawie VI GRp 10/20 – k. 155-168)

Wyemitowane i niewykupione obligacje nie będą zaspokojone z zastawu rejestrowego.

(dowód: zeznania w charakterze pozwanego A. B. – k. 140-140a)

Powód nie skorzystał z otrzymanej dnia 29 czerwca 2021 roku propozycji układowej, gdyż obligacje serii E2 nie znajdują pokrycia w wartości zabezpieczenia.

(bezsporne, nadto propozycje układowe wraz z pismem – k. 107-115v.)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów w postaci dokumentów przedłożonych przez strony oraz orzeczenia nadesłane przez Sąd rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku.

Oceniając zebrany materiał dowodowy Sąd nie znalazł podstaw, aby kwestionować autentyczność przedstawionych przez strony dokumentów. Zważyć bowiem należało, że żadna ze stron nie podniosła w toku niniejszego postępowania zarzutów co do autentyczności tych dokumentów, a nadto wymienione powyżej dokumenty zostały podpisane i nie noszą żadnych znamion podrobienia czy przerobienia. Dodatkowo, Sąd miał na uwadze, że żadna ze stron nie zaprzeczyła, iż osoby podpisane pod wyżej wskazanymi dokumentami nie złożyły oświadczeń w nich zawartych. Tym bardziej wiarygodne okazały się dokumenty urzędowe w postaci postanowień wydanych w toku postępowania restrukturyzacyjnego, które stanowiły dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia okazało się prywatne opracowanie dotyczące aktualnej sytuacji na rynku instytucji pożyczkowych, albowiem stanowi wyraz procesowego stanowiska strony mającego wesprzeć argumentację o niezależnych od pozwanej przyczynach niewypłacalności spółki. Podobnie należało ocenić prywatne opracowanie złożone przez powoda, a dotyczące analizy postępowań restrukturyzacyjnych w Polsce, albowiem na tej podstawie nie można było ocenić wyniku postępowania restrukturyzacyjnego dotyczące pozwanej. Nie mniej rację miał powód, że takie postępowanie nie musi zakończyć się zawarciem układu.

Nadto, w niewielkim zakresie ustalenia faktyczne w niniejszej sprawie Sąd oparł na zeznaniach prezesa zarządu pozwanej spółki (...). Na ich podstawie Sąd nie wyrobił przekonania, że przyczyną nieregulowania zobowiązań względem obligatariuszy były okoliczności niezależne od pozwanej, a przynajmniej nie były to okoliczności wyłączne. Sąd nie mógł oderwać się od ustalonych w uzasadnieniu postanowienia o odebraniu zarządu pozwanej faktów, w szczególności wybiórczego realizowania swoich zobowiązań w razie grożącej niewypłacanej, a to wynagrodzenia członków zarządu czy zaspokajania spółek osobowo powiązanych z zarządem pozwanej spółki (przykładowo miesięczne koszty obsługi podmiotu (...) usługi (...) wynosiły 58.000 zł, przy czym prezesem tej spółki był wiceprezes pozwanej, a wiceprezes – prezes pozwanej). Zeznania te potwierdzały trudną sytuację majątkową spółki i fakt, że obligacje objęte postępowaniem nie będą zaspokojone z zastawu.

Stosownie do treści art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 roku o obligacjach obligacja jest papierem wartościowym emitowanym w serii, w którym emitent stwierdza, że jest dłużnikiem właściciela obligacji, zwanego dalej „obligatariuszem”, i zobowiązuje się wobec niego do spełnienia określonego świadczenia. Zgodnie z art. 5 ust. 1 powołanej ustawy świadczenia wynikające z obligacji, sposób ich realizacji oraz związane z nimi prawa i obowiązki emitenta i obligatariuszy określają warunki emisji. W myśl art. 12 powołanej ustawy do oprocentowania obligacji nie stosuje się przepisów o odsetkach maksymalnych.

W niniejszej sprawie poza sporem był fakt, że powód był obligatariuszem pozwanej, a nadto że zaktualizowało się roszczenie powoda o zapłatę kwoty nominalnej obligacji w dniu 9 lutego 2021 roku wraz z odsetkami umownymi w wysokości 8 % za okres odsetkowy od dnia 9 maja 2020 roku do dnia 9 lutego 2021 roku.

W konsekwencji, roszczenie powoda okazało się zasadne pod względem materialnoprawnym. Szczególnego rozważenia wymagały jednak zarzuty zgłoszone przez pozwaną.

W pierwszej kolejności zważyć należało, że w niniejszej sprawie brak było przeszkód do prowadzenia postępowania, albowiem zgodnie z art. 257 ustawy z dnia 15 maja 2015 roku – Prawo restrukturyzacyjne otwarcie przyspieszonego postępowania układowego nie wyłącza możliwości wszczęcia przez wierzyciela postępowań sądowych, administracyjnych, sądownoadministracyjnych i przed sądami polubownymi w celu dochodzenia wierzytelności podlegających umieszczeniu w spisie wierzytelności. Pozwany objęty jest postępowaniem układowym, ale przyspieszonym, co oznacza, że nadzorca sądowy, dokonując czynności dyspozycyjnych wskazanych w zd. 2 art. 258 Prawa restrukturyzacyjnego, nie wstępuje do danego postępowania jako jego uczestnik, w szczególności nie uzyskuje w procesie statusu interwenienta ubocznego. Jeśli więc przyspieszone postępowanie układowe lub "zwykłe" postępowanie układowe toczy się z udziałem nadzorcy sądowego (co jest regułą), nie ma podstawy do zawieszenia postępowania procesowego, administracyjnego lub polubownego (w materii tej zob. także przepisy art. 310 i art. 311 ust. 1–3 PrRestr) (S. Gurgul, Prawo upadłościowe. Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz. Wyd. 12, Warszawa 2020).

W sprawach tych nadzorca sądowy nie musi brać udziału, nie podlegają one zawieszeniu ani nadzorca nie jest wzywany do udziału w nich, ale do czynności rozporządzających takich jak: uznanie roszczenia, zrzeczenie się roszczenia, zawarcie ugody lub przyznanie okoliczności istotnych dla sprawy przez dłużnika wymagana jest zgoda nadzorcy sądowego. W braku takiej zgody czynność dłużnika nie wywołuje skutków prawnych (P. Zimmerman, Prawo upadłościowe. Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz. Wyd. 6, Warszawa 2020).

Pozwany zarzucił powodowi brak legitymacji procesowej czynnej, podnosząc, że tylko administrator zastawu ma legitymację do wytoczenia powództwa przeciwko emitentowi.

Zgodnie z art. 29 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 roku o obligacjach w przypadku ustanowienia zabezpieczenia innego niż hipoteka lub zastaw rejestrowy emitent może, przed rozpoczęciem emisji obligacji, zawrzeć w formie pisemnej pod rygorem nieważności umowę z administratorem zabezpieczeń, który wykonuje prawa i obowiązki wierzyciela z tytułu zabezpieczeń we własnym imieniu, lecz na rachunek obligatariuszy. Administratorem zabezpieczeń może być także bank pełniący funkcję banku-reprezentanta. Do administratora zabezpieczeń przepisy art. 80 ust. 2-5 stosuje się odpowiednio.

Sąd podziela w całej rozciągłości poglądy wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2020 roku w sprawie III CZP 55/19 (OSNC 2020/10/86), w której Sąd Najwyższy zważył, że niezależnie od stanowiska co do prawnorzeczonego przyporządkowania hipoteki na gruncie art. 68² KWU należy przychylić się do dominującego poglądu, że hipoteka zabezpieczająca wierzytelności obligatariuszy (art. 7 ObligU) należy do ich majątku jako wspólne prawo rzeczowe. W związku z tym formułę, że administrator hipoteki wykonuje prawa i obowiązki wierzyciela hipotecznego we własnym imieniu, lecz na rachunek obligatariuszy, należy rozumieć jako szczególne upoważnienie ustawowe do wykonywania we własnym imieniu cudzego prawa majątkowego. Konstrukcja ta w prosty sposób wyjaśnia, dlaczego kompetencja administratora do wykonywania hipoteki nie jest nieograniczona i nie obejmuje np. uprawnienia do zrzeczenia się tego prawa rzeczowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2019 r., IV CSK 416/18).

Przyznając administratorowi hipoteki kompetencję do wykonywania praw i obowiązków wierzyciela hipotecznego we własnym imieniu, lecz na rachunek obligatariuszy, ustawodawca pominął wyraźną regulację dotyczącą legitymacji procesowej administratora. Tym niemniej, biorąc pod uwagę, że zgodnie z art. 65 ust. 1 KWU prawo wierzyciela hipotecznego obejmuje przede wszystkim uprawnienie do dochodzenia zaspokojenia z obciążonej nią nieruchomości, należy uznać, iż zastosowanej konstrukcji ustawodawca przypisywał ogólniejsze – materialnoprawne i procesowe

- znaczenie. Odrębną kwestią jest natomiast to, czy możliwość wytoczenia powództwa przeciwko dłużnikowi rzeczowemu we własnym imieniu, ale na rzecz obligatariuszy (tzw. podstawienie procesowe) wyłącza legitymację procesową samych obligatariuszy (tzw. podstawienie procesowe bezwzględne, subrogacja) czy nie (tzw. podstawienie procesowe względne) i czy - ewentualnie - jest uzależniona od zgody obligatariusza. Sama formuła działania we własnym imieniu, ale na rzecz obligatariuszy, kwestii tej jeszcze nie przesądza. Z jednej strony w judykaturze, z aprobatą doktryny, uznaje się np., że ustanowienie zarządcy rzeczy wspólnej (art. 203 k.c.) przez sąd powoduje utratę, od dnia uprawomocnienia się postanowienia o jego wyznaczeniu, uprawnienia współwłaścicieli do zarządu rzeczą wspólną (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2012 r., II CSK 141/12, i uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2014 r., III CZP 71/14, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 81).

Sąd Najwyższy zważył, że mając zatem z jednej strony na względzie cel wprowadzenia do ustawy o obligacjach instytucji administratora hipoteki, którym było wzmocnienie ochrony interesów obligatariuszy, a z drugiej strony – niedostatek ustawowych gwarancji należytej ochrony interesów obligatariuszy przez administratora hipoteki, należy uznać, że jego ustanowienie i przewidziana w art. 7 ust. 1a ustawy o obligacjach kompetencja do wykonywania przezeń praw i obowiązków wierzyciela hipotecznego we własnym imieniu i na rachunek obligatariuszy, nie wyłącza możliwości dochodzenia zaspokojenia z nieruchomości obciążonej hipoteką przez samych obligatariuszy.

W świetle powyższej uchwały obligatariuszowi przysługuje samodzielna legitymacja do dochodzenia zaspokojenia własnej wierzytelności.

Sąd zważył, że zgodnie z art. 151 ust. 2 Prawa restrukturyzacyjnego układ nie obejmuje wierzytelności ze stosunku pracy oraz wierzytelności zabezpieczonej na mieniu dłużnika hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską, w części znajdującej pokrycie w wartości przedmiotu zabezpieczenia, chyba że wierzyciel wyraził zgodę na objęcie jej układem. Zgodę na objęcie wierzytelności układem wyraża się w sposób bezwarunkowy i nieodwołalny, najpóźniej przed przystąpieniem do głosowania nad układem. Zgoda może zostać wyrażona ustnie do protokołu zgromadzenia wierzycieli.

W okolicznościach niniejszej sprawy brak było dowodów na okoliczność, że wszyscy lub którykolwiek z wierzycieli obligacyjnych spółki, która wyemitowała obligacje zabezpieczone zastawem, wyrazili zgodę na objęcie układem zabezpieczonych wierzytelności. Z przedstawionych przez stronę pozwaną dowodów nie wynikało, że układ miałby dotyczyć wierzytelności, o których mowa w pozwie. Co więcej przesłuchiwany w charakterze pozwanego R. B. przyznał, że obligacje objęte postępowaniem restrukturyzacyjnym nie zostaną zaspokojone z zastawu rejestrowego.

Nie mniej w niniejszej sprawie postępowanie restrukturyzacyjne nie zaowocowało zawarciem układu. Należało mieć także na uwadze, że po otwarciu przyspieszonego postępowania układowego ani dłużnik, ani nadzorca sądowy (ani zarządca przy zarządzie odebranych) nie tylko nie muszą, ale i nie mogą wykonywać zobowiązań objętych układem. Układem objęte są wierzytelności w stosunku do dłużnika powstałe przed dniem otwarcia postępowania. Wyjątki wskazuje art. 151 ust. 1 Prawa restrukturyzacyjnego, który definiuje wyłączenia spod układu. Układem objęte są także – o ile wierzyciel wyrazi na to zgodę – wierzytelności zabezpieczone przeniesieniem własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa, jak również wierzytelności zabezpieczone hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym i hipoteką morską, a ponadto należności ze stosunku pracy (art. 151 ust. 2 Prawa restrukturyzacyjnego). Układ obejmuje także wierzytelności warunkowe, o ile dojdzie do ziszczenia się warunku przed wykonaniem układu (art. 150 ust. 1 pkt 3 Prawa restrukturyzacyjnego). Zobowiązania dłużnika powstałe po dniu otwarcia przyspieszonego postępowania układowego nie są objęte układem i powinny być, podobnie jak zobowiązania z art. 151 ust. 1 Prawa restrukturyzacyjnego, na bieżąco realizowane – bez potrzeby uzyskiwania jakiegokolwiek zezwolenia, o ile mieszczą się w zakresie zwykłego zarządu.

Zwłoka w płaceniu kuponów odsetkowych częściowo nastąpiła już przed wszczęciem przyspieszonego postępowania układowego (otwarcie nastąpiło w lipcu 2020 roku), natomiast wykup wartości nominalnej obligacji miał nastąpić w lutym 2021 roku. Faktem jest, że obecnie, w toku niniejszego procesu pozwany nie może samodzielnie (dobrowolnie)

spełnić świadczenia, ale nie ma to żadnego wpływu na wyrokowanie, poza tym, że wyrok nie może być opatrzony rygorem natychmiastowej wykonalności.

Istnieje pewna wątpliwość, czy w danej sytuacji można mówić o wymagalności bądź braku wymagalności świadczenia pieniężnego. Skoro jednak ustawodawca wprost dopuszcza możliwość prowadzenia i kończenia procesów cywilnych przeciwko pozwanemu objętemu przyspieszonym postępowaniem układowym, musi to oznaczać, że nie wyłącza automatycznie wymagalności roszczeń treść art. 252 Prawa restrukturyzacyjnego, gdyż skutkowałoby to oddaleniem powództw wytoczonych przez wierzycieli dłużnika objętego postępowaniem układowym, a byłby to wniosek sprzeczny z racjonalnością ustawodawcy.

Należało także wziąć pod uwagę, że postępowania zabezpieczające i egzekucyjne prowadzone przeciwko dłużnikowi w celu zaspokojenia wierzytelności objętych układem ulegają umorzeniu z mocy prawa, ale dopiero z dniem uprawomocnienia się postanowienia zatwierdzającego układ (art. 170 ust. 1 Prawa restrukturyzacyjnego). Natomiast zawieszono postępowania zabezpieczające i egzekucyjne prowadzone przeciwko dłużnikowi w celu zaspokojenia wierzytelności nieobjętych układem mogą zostać podjęte na wniosek wierzyciela (ust. 2).

Linia obrony pozwanej skierowana była również na wykazanie złej sytuacji finansowej pozwanego, wywołanej niemożliwymi do wcześniejszego przewidzenia okolicznościami, brakiem wsparcia ze strony administracji centralnej dla dotkniętych skutkami pandemii firm z sektora finansowego oraz pogorszeniem rentowności w zakresie działalności operacyjnej z powodu obniżenia przez ustawodawcę w czasie stanu epidemii poziomu dopuszczalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu. Argumenty strony pozwanej mogą wskazywać na nadzwyczajną zmianę stosunków w rozumieniu art. 357¹ § 1 k.c. Żądanie z art. 357¹ § 1 k.c. nie może być jednak zgłoszone w drodze zarzutu procesowego. Jednocześnie Sąd doszedł do przekonania, że z uwagi na specyfikę działalności prowadzonej przez pozwaną i działanie powoda w zaufaniu do niej nie zasługiwało na uwzględnienie żądanie rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty (art. 320 k.p.c.). Sąd miał również na uwadze, że rozłożenie świadczenia na raty ma w szczególności na celu uchronienie pozwanego od postępowania egzekucyjnego poprzez umożliwienie mu wykonania wyroku w sposób dobrowolny (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 3 października 2019r., I ACa 459/19, LEX nr 2771942). Ocena dotycząca zastosowania art. 320 k.p.c. nie może być oderwana od realnych możliwości wypełnienia zobowiązania przez dłużnika w zmodyfikowanym zakresie, a tym samym od potrzeby ochrony usprawiedliwionego interesu wierzyciela. Wierzyciel winien mieć pewność, że świadczenie, jakkolwiek odsunięte w czasie, zostanie spełnione w przewidzianym terminie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 3 czerwca 2020r., I ACa 845/19, LEX nr 3045098). Kierując się powyższymi kryteriami Sąd stwierdził, że aktualna sytuacja pozwanej jest na tyle zła, że mało prawdopodobne jest, aby pozwana była w stanie spełnić zasądzone świadczenie również w ratach. Obecnie toczy się przyspieszone postępowanie pozwanej, w którym pozwana może porozumieć się z wierzycielami co do odroczenia terminu spłaty zobowiązań czy spłaty w ratach.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy o obligacjach w zw. z art. 5 ust. 1 i 12 tej ustawy, art. 481 § 1 k.c. uwzględnił powództwo w zakresie wynikającym z obowiązku wykupu obligacji oraz kuponów odsetkowych.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie od wartości wykupu obligacji oraz odsetek umownych z tytułu niezapłaconych kuponów odsetkowych orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 482 k.c., oddalając powództwo w zakresie zapłaty odsetek od kuponów odsetkowych przed datą wytoczenia powództwa z uwagi na zakaz anatocyzmu. Ustawodawca nie sprecyzował, aby zakaz ten dotyczył konkretnych rodzajów odsetek. Natomiast od kwoty nominalnej wartości wykupu obligacji odsetki należały się od następnego dnia po ustalonym terminie ich wykupu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. przy zastosowaniu § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800 ze zm.), uznając, że powód tylko w niewielkiej części uległ w swoim żądaniu, obciążając pozwaną całością poniesionych przez powoda kosztów procesu, na co składały się: opłata od pozwu (2.701,00 zł), opłata skarbową od pełnomocnictwa (17,00 zł) oraz wynagrodzenie kwalifikowanego pełnomocnika w osobie adwokata (5.400,00 zł), tj. łącznie 8.118,00 zł.

Na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c. od zasądzonej kwoty należały się odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sąd nie znalazł podstaw do odstąpienia od obciążania pozwanej kosztami procesu przy zastosowaniu art. 102 k.p.c.

W judykaturze utrwalony jest pogląd, że ustalenie, czy w sprawie zachodzi „wypadek szczególnie uzasadniony”, o którym mowa w art. 102 k.p.c., zależy od swobodnej oceny sądu. Przepis ten, w świetle orzecznictwa sądowego, nie może być wykładany rozszerzająco, wyklucza uogólnienie i może być stosowany w zależności od konkretnego przypadku. Ingerencja w te uprawnienie jurysdykcyjne sądu meriti, w ramach rozpoznawania środka zaskarżenia na rozstrzygnięcie o kosztach procesu, może być usprawiedliwiona jedynie w razie stwierdzenia, że dokonana w zaskarżonym postanowieniu ocena jest dowolna, oczywiście pozbawiona uzasadnionych podstaw. Celem unormowania jest zapobieżenie wydaniu orzeczenia o kosztach procesu, które byłoby niesprawiedliwe. Ocena przeprowadzana jest więc według zasad słuszności (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2013 r., V CZ 89/12, LEX nr 1331384).

W orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, że sama tylko sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet bardzo niekorzystna, nie stanowi podstawy zwolnienia, na podstawie art. 102 k.p.c., z obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi. Zastosowanie tego przepisu wchodzi natomiast w rachubę, jeżeli na rzecz strony przemawiają dalsze szczególne okoliczności, które same mogłyby być niewystarczające, lecz łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego (np. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 19 lipca 2013 r. I ACa 310/13, LEX nr 1349911).

Zważywszy na całokształt okoliczności związanych ze sprawą, w szczególności przekonanie Sądu, że do zwłoki pozwanej w regulowaniu swoich zobowiązań nie doszło wyłącznie z przyczyn niezależnych od pozwanej (wierzyciele zaspokajani byli wybiórczo, w pierwszej kolejności zarząd oraz powiązane osobowo spółki) Sąd nie znalazł podstaw do odstąpienia od obciążania pozwanej kosztami procesu.

Sąd miał również na uwadze, że zgodnie z treścią art. 276 Prawa restrukturyzacyjnego nie jest wyłączone wszczynanie postępowań sądowych w celu dochodzenia wierzytelności podlegających umieszczeniu w spisie wierzytelności po otwarciu postępowania układowego. Koszty postępowania obciążają wszczynającego postępowanie, jeżeli nie było przeszkód do umieszczenia wierzytelności w całości w spisie wierzytelności. Analogiczne uregulowanie dotyczące kosztów zastosowano w art. 310 Prawa restrukturyzacyjnego w razie otwarcia postępowania sanacyjnego. Natomiast uregulowanie takie nie zostało zawarte w art. 257 Prawa restrukturyzacyjnego w przypadku otwarcia przyspieszonego postępowania restrukturyzacyjnego. Mając na uwadze technikę legislacyjną ustawodawca należało uznać, że zasada ponoszenia kosztów przez wszczynającego postępowanie w razie spełnienia określonych warunków jest rozwiązaniem szczególnym do konkretnego rodzaju postępowania. Brak jest zatem podstaw do stosowania jej w drodze analogii do przyspieszonego postępowania restrukturyzacyjnego skoro w art. 257 ww. ustawy kwestia ta została pominięta, a więc zastosowanie mają zasady ogólne wyrażone k.p.c. Za takim uregulowaniem ustawodawcy przemawia przede wszystkim specyfika tego postępowania restrukturyzacyjnego, o której mowa powyżej.